

ZIMA
1960

INFORMATIVNI bilten

Centra za dokumentaciju i informacije
Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

UZ PRVI BROJ

Članovi Saveza likovnih umetnika Jugoslavije već odavno osećaju nedostatak jednog lista koji bi ih redovno obaveštavao o svim pitanjima za koji su oni živo zainteresovani i koji bi istovremeno pomogao ostvarenju ciljeva koji stoje pred Savezom.

Na svakom kongresu, na svakoj plenarnoj sednici u svim republičkim udruženjima pa čak i za stolovima naših „monoparnasa“ ne prestano su postavljani zahtevi za pokretanje jednog informativnog lista preko koga bi se umetnici sporazumevali, pratili rad drugih, rešavali staleške probleme — a u širem smislu — van umetničkih krugova propagirali i popularisali izvesne aktuelne teme informisali u svom radu i vršili određen uticaj. Bilo je ranije već više pokušaja u tom smislu, ali nažalost bez uspeha.

Po svom organizacionom karakteru Savez likovnih umetnika Jugoslavije poseduje puni potencijal da odgovori ovoj potrebi i da sprovede u delo zadatok koji mu je Peti kongres postavio — redovno izdavanje informativnog organa Saveza. To je kategorički imperativ koji ne smemo mimoći bilo kakvim izgovorom. Uspeh lista zavisi od naše aktivnosti i spremnosti da ga prihvatiamo kao svoje glasilo. Likovni umetnici stvorili su svoje organizacije, udruženja a posle toga Savez — kao koordinator, usmerivač — a to znači da je njihova intencija živa i savremena. Oni su u tom smislu stvorili sebi životni prostor u današnjem društvu.

Nivo ove naše organizacije nije usko cehovskog značaja da bi joj se davalo pravo na patent za vršenje izvesnih zanatskih veština sa izričitim ciljem prodaje. Taj momenat nije bitan za našu organizaciju. Bitna nam je misao, interes kolektiva sa tendencijom usavršavanja metoda rada, sa krajnjom poentom na stvaralaštvo.

Stvaralač — kreator — to je onaj genije koji nas je terao da se ujedino, pošto znamo da je pojedinac slab a da ujedinjeni lakše možemo naći svoje mesto u današnjem društvu i osmisliti naše stvaralaštvo. Ovaj naš umetnički kolektiv piše danas izveštaj o svom radu, traži sintezu misli umetnika sa mislima društva. Ovaj kolektiv danas, u ovom listu, eksplicira svoje metode, ne taji svoje teškoće i traži savet. Mišljenja sam da ovaj naš pisani koncept pretstavlja pokušaj da se stvari regulator odnosa: umetnost — umetnik — društvo, to jest da se vidi šta dajemo društvu i šta treba od njega da tražimo.

List koji sada pokrećemo je organ Saveza likovnih radnika u našoj socijalističkoj stvarnosti. Kad ga ovako karakterišem, imam na umu to da nam je preko potreban jedan stručni — staleški list kakvi su mnogi stručni listovi koje izdaju srodne umetničke organizacije sa većim iskustvom na tom polju i već utvrđenom tehnikom. Time hoću da kažem da našem članstvu i našem društvu nije potreban, bar zasada, list revijalnog karaktera, niti pak list u kome bi se ex catedra „profesorski“ rešavali problemi ili odakle bi se sa megaloman-skog pjedestala neshvatljivosti objašnjavao naš rad. Ovo poslednje je za mene iskustvo svih ranijih pokušaja pokretanja lista koji su morali završiti neuspocom uprkos vrlo lepom obliku i znatnim sredstvima ili možda baš zbog njih. Bio je to primer dobre namere ali bez realnosti. Mi smo u svom neobuzdanom temperamentu stvorili reprezentativni list koji se srušio u nerealnost. Ne kažem da takav list nije potreban, on je itekako nedostajao i nedostaje, ali mi nismo pozvani da takav list izdajemo. List naše struke mora imati tehniku realnosti i to će mu dati vitalnost. Ako projektujemo list koji će biti

vlasništvo svakog našeg člana i svih onih koji prate naše akcije i manifestacije, stvorili smo već mogućnost i opravданje za njegovo izdavanje. Glavni akcenat ćemo staviti na rešavanje neformalnih problema, čime ćemo zadovoljiti i sebe i društvo. Imam u vidu maksimum starih Grka koja bi nam poslužila kao moto: združiti lepo sa korisnim. Sav naš rad imaće taj dvojni karakter. Lepotu ćemo izlagati u galerijama, na javnim mestima, po školama i parkovima i svugde gde postoji interes za njom ili gde ga treba buditi. Neshvatljivu korisnost ekscoliciraćemo u listu kao korisno.

Preko hiljadu nas je u velikoj zajednici naše zemlje. Preko hiljadu nas tražimo kistom, dletom i grafičkom iglom istinu lepote. Svaki je sam, svaki samom sebi učitelj i učenik, svaki sebi jedini koji pokušava da otкриje nove oblike umetničke misli, nove „terre incognite“. Živimo u svojim radionicama okruženi alatom, kojim smo crvenom bojom krvi potpisali kontrakt pobratimstva radi zajedničkog cilja našeg rada — humanizma.

Tih je ritam našeg rada. Strasno promatramo tragove naših kistova, dleta i igala. Naše su reči za sporazum — boja, oblik i senke.

Ali pored tih nemih trenutaka naših ateljea, živeće pisana marginalija u vidu ispisanih tabaka — kao pergament okačen na zid — kao bela mrlja na slikama enterijera starih Holandjana. Možda je ta hartija zbilja pikturnalna mrlja, ali ipak belina tog pergamenta pretstavlja sugestivno mesto gde je majstor upisao kalendar, misao, recept, legendu ili samo svoje ime — ime autora. Kao što smo bez te legende pisane na pergamentu nemi, kao što je kamen gotske katedrale za nas knjiga tako će nam i ta hartija davati prostor gde ćemo progovoriti o velikoj ideji drugarstva u zajednici umetnika — stvaralača. Hiljade će saznati šta radi pojedinac a pojedinac šta rade hiljade nas. Fenomen umetnosti postaće naše zajedničko vlasništvo i vlasništvo našeg naroda. Šest kolektiva zajedno će ispisati na belom pergamentu legendu našeg života i rada. Četiri puta godišnje zamenićemo stari pergament novim.

Nećemo izneveriti ovu dužnost, jer nam je garancija potpisani kontrakt drugarstva u radu.

Marij PREGELJ

Redakcija čitaocima

Bilten Saveza štampaće se čitiri puta godišnje i pojavljivaće se početkom zime, proleća, leta i jeseni. Bilten će se izdavati u 1.500 primjeraka. Svaki član Saveza primaće bilten besplatno. Rasturanje lista vršiće administracije udruženja.

Želja je redakcije lista da što putpunije obaveštava članstvo Saveza o svim zbijanjima od interesa za likovne umetnosti i likovne umetnike. Koliko će jedno udruženje, i svaka naša republika posebno biti zastupljena u listu, zavisće pre svega od redovnog obaveštavanja redakcije, odnosno Centra za dokumentaciju i informaciju pri Savezu, kao i od aktivnosti pojedinih udruženja.

Redakcija poziva na saradnju sve članstvo i rado će objaviti informacije i napise koje bude primila.

PROGRAM

rada Saveza likovnih umetnika Jugoslavije za period od 1960. do 1964. godine, izglasan na Kongresu Saveza likovnih umetnika od 11 do 13 maja 1960. godine u Ljubljani

V. Kongres Saveza likovnih umetnika Jugoslavije, održan u Ljubljani od 11 do 13 maja 1960., na kraju svog rada, a na osnovu izveštaja Izvršnog odbora Saveza, referata, koreferata, rada komisija i diskusija na plenarnim zasedanjima, donosi sledeći program rada Saveza za period 1960. do 1964. godine.

1. Savez likovnih umetnika Jugoslavije razvijaće saradnju republičkih udruženja likovnih umetnika putem razmene izložbi, publikacija i iskustava iz rada.

Savez likovnih umetnika Jugoslavije radiće u interesu umetničke afirmacije svojih članova i na obezbedjenju materijalne osnove njihovog stvaralaštva.

Istovremeno, Savez, odnosno Izvršni odbor Saveza založiće se kod nadležnih foruma svojim autoritetom za davanje pune podrške svim pozitivnim nastojanjima republičkih udruženja.

2. Intenzivni likovni život u našoj sredini nameće potrebu veće saradnje sa galerijama i ustanovama koje se bave organizacijom jugoslovenskih izložbi.

Uključivanje predstavnika Saveza u odbore i komisije koje se bave ovom problematikom, omogućiće efikasnije i objektivnije sastavljanje lista učesnika na pojedinim reprezentativnim izložbama jugoslovenskog značaja.

U ovom periodu Savez će nastojati da dodje do efikasnije saradnje sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom.

Kongres stavlja u zadatak Savezu da i dalje radi na proširenju saradnje sa udruženjima likovnih umetnika drugih zemalja i da kao Nacionalni komitet radi na ostvarenju programa Medjunarodnog udruženja likovnih umetnika.

U cilju upoznavanja inostrane javnosti s našom savremenom umetnošću, potrebno je i dalje vršiti razmenu izložbi i publikacija iz oblasti likovnih umetnosti.

3. Kongres nalaže Savezu da u vodjenju umetničke politike nastoji osigurati učešće svojih tela, a specijalno Umetničkog saveta, u radu pojedinih državnih i društvenih ustanova koje deluju u oblasti kulture.

Članovi Saveza izabrani u Umetnički savet treba da se zauzmu za rešavanje svih pitanja na osnovu koncepcija koje su stvorene zajedničkim radom Izvršnog odbora i Umetničkog saveta.

Takodje je potrebno da Umetnički savet i Izvršni odbor insistiraju na što većem učešću članova Saveza na izložbama.

Umetnički savet u svom daljem radu treba da vodi politiku stimuliranja razvitka jugoslovenske umetnosti, tj. da u svim umetničkim manifestacijama osigura slobodu umetničkog stvaralaštva.

Umetnički savet treba da razmatra plan razmene izložbi sa inostranstvom i plan izložbi u zemlji u saradnji s nadležnim faktorima.

Radi stimuliranja rada likovnih umetnika, predlaže se Izvršnom odboru i Umetničkom savetu da razmotre mogućnost uvođenja nagrada Saveza likovnih umetnika Jugoslavije.

4. Potrebno je da Izvršni odbor i dalje pruža podršku republičkim udruženjima u nastojanjima na rešavanju materijalnih problema članstva i obezbeđenja radnog prostora.

Cinjenica da polovina od ukupnog broja članstva Saveza nema ateljea nameće potrebu rešavanja problema radnog prostora u celini.

Stavlja se u zadatak Izvršnom odboru da s nadležnim faktorima reši pitanje zakupnine ateljea, odnosno da se oni ne tretiraju kao poslovne prostorije.

Kongres stavlja u zadatak Izvršnom odboru da u zajednici sa republičkim udruženjima nastoji da za otkup likovnih dela zainteresuje preduzeća, fabrike i druge ustanove.

Potrebno je delovati na promenu otežavajućih finansijskih propisa na primenu pravilnog kriterijuma kod otkupa.

Postavlja se zadatak Izvršnom odboru da osigura nabavku kvalitetnog umetničkog materijala preko uvoznih preduzeća. Izvršni odbor u zajednici sa republičkim udruženjima treba i dalje da insistira kod nadležnih organa za povećanje izložbenog prostora.

5. Kongres konstatiše da je u štampanju monografija i publikacija iz oblasti likovnih umetnosti učinjen, uz saradnju članova Saveza, ostan napredak u proteklom periodu, mada nije ravnomeran po svim republikama.

Izvršni odbor treba da nastoji da dnevna štampa posveti više prostora likovnoj problematici i likovnim manifestacijama.

6. Kongres je saglasan da je saradnja sa likovnim kritičarima neophodna i od obostrane koristi.

IZRADA OD PLENUMA...

I PLENUM IZVRŠNOG ODBORA SAVEZA

Izvršni odbor Saveza održao je svoj Prvi plenum 17 i 18 juna ove godine u Beogradu. Na tom Plenumu, među ostalim pitanjima koja su se nalazila na dnevnem redu, bila su neka od posebnog značaja za rad našeg Saveza, kao na primer: osnivanje centra za dokumentaciju i informacije pri Savezu, zatim plan rada Izvršnog odbora i pripreme za Medjunarodni kongres u Beču. U planu rada Saveza značajno mesto pripada daljoj medju-republičkoj saradnji, zatim poboljšanju materijalne osnove stvaralaštva, nabavci materijala, sintezi likovnih umetnosti, kao i tešnjoj saradnji Saveza i Komisije za kulturne veze. Na tom Plenumu doneta je Odluka o pokretanju informativnog biltena Saveza, odredjeni su predstavnici Saveza u raznim telima, razmatrana su pitanja Saveza itd. Takodje je rešeno da se ubuduće svaki Plenum Izvršnog odbora održava u drugom sedištu republičkog udruženja.

Plenum je razmotrio i uslove konkursa koji je raspisalo SIV. O stavu Izvršnog odbora koji je tom prilikom usvojen, donosimo poseban napis u ovom broju.

SASTANAK UMETNIČKOG SAVETA SAVEZA

Prva sednica Umetničkog Saveta održana je 17. septembra 1960. godine u Beogradu. Na njoj je izabran i predsednik Saveta (u tra-

janju od godinu dana) slikar Djordje Andrejević-Kun, a za sekretara izabran je Zoran Petrović.

Na sednici Umetničkog Saveta diskutovalo se o predlogu za osnivanje Trijenala Jugoslovenske likovne umetnosti, o umetnicima koji bi učestvovali na izložbama koje organizuje Komisija za kulturne veze sa inostranstvom, o Saveznoj nagradi za likovnu umetnost, o štampanju reprodukcija dela likovnih umetnika i drugom.

U odbor za izložbe pri Komisiji za kulturne veze sa inostranstvom, kao delegati Saveza, predloženi su: Riko Debenjak, slikar i grafičar, Olga Jevrić, vajar, Kosta Angel-Radovani, vajar, Stojan Čelić, slikar i Lazar Ličenoski, slikar.

SAVEZOVE NAGRade ZA LIKOVNU UMETNOST

Izvršni odbor Saveza podneo je predlog da se uvede Savezna nagrada Saveza likovnih umetnika Jugoslavije, po pravilniku koji bi za to izradio Izvršni odbor Saveza. Umetnički Savet je taj predlog usvojio. Nagrada bi bila dodeljivana po strukama (slikarska, vajarska, grafička), na predlog republičkih udruženja, i imala bi vid moralnog priznanja za uspešan rad.

SARADNJA SA SAVEZNIM USTANOVAMA I ORGANIZACIJAMA

Novoizabrani Izvršni odbor Saveza likovnih umetnika Jugoslavije, u cilju zajedničke saradnje, uspostavio je na nizu sastanaka kontakte sa raznim ustanovama i organizacijama sa-

veznog značaja: sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom, Jugoslovenskom nacionalnom komisijom za UNESCO, Sekretarijatom za prosvetu i kulturu Saveznog izvršnog veća, Jugoslovenskom autorskom agencijom, Kulturno prosvetnim većem Jugoslavijom, Savezom likovnih pedagoga Jugoslavije, Savezom likovnih umetnika primenjene umetnosti, Likovnom zajednicom Jugoslavije i drugim organizacijama.

Odredjeni su i delegati Saveza — u Saveznoj komisiji za socijalno osiguranje umetnika Vojin Stojić, sekretar Saveza, vajar, i Pivo Karamatijević, slikar. Na traženje Fonda za kulturne delatnosti, kao naši delegati u Fondu predloženi su slikar Djordje Andrijević-Kun i slikar Stojan Čelić. Predstavnik Saveza u Komisiji za kulturne veze s inostranstvom je Marij Pregelj, predsednik Saveza, slikar, a u Jugoslovenskoj autorskoj agenciji Stevo Binički, slikar. Za njegovog zamenika izabran je Aleksandar Zarin, vajar.

LIKOVnim UMETNICIMA I SVIM PRIJATELJIMA LIKOVNIH UMETNOSTI ŽELI SREĆNU NOVU GODINU SAVEZ LIKOVNIH UMETNIKA JUGOSLAVIJE.

Uzajamna saradnja treba da posluži približavanju likovne umetnosti narodu. U tu svrhu saradnja sa AICA-om (AICA — Medjunarodno udruženje likovnih kritičara) pretstavlja važan činilac u radu na korisnom produbljavanju medjusobnih odnosa.

7. Grafička sekcija pri Izvršnom odboru Saveza nastavlja sa radom kao konsultativni organ.

8. Na području borbe protiv diletantizma i neukusa likovno vaspitanje naroda ima izuzetan značaj.

Kongres stavlja u zadatku Izvršnom odboru da pruži podršku udruženjima u njihovom radu na širenju likovne kulture organizovanjem instruktivnih i propagandnih izložbi.

Stavlja se u zadatku Izvršnom odboru da utiče preko Saveta društvenog upravljanja na kvalitet publikacija iz oblasti likovne umetnosti.

9. Kongres konstatuje da u savremenim uslovima sinteza plastičkih umetnosti ima izuzetan značaj, a preporučuje saradnju sa Društvom arhitekata Jugoslavije i Saveznom likovnim umetniku primjenjenih umetnosti Jugoslavije.

Osim toga treba nastojati da se kod konkursa oklone nepravilnosti i osigura sprovođenje odluka ocenjivačkog suda donošenjem propisa o obavezama raspisivača konkursa.

10. Kongres odlučuje da Savez likovnih umetnika Jugoslavije osnuje Centar za dokumentaciju i informacije.

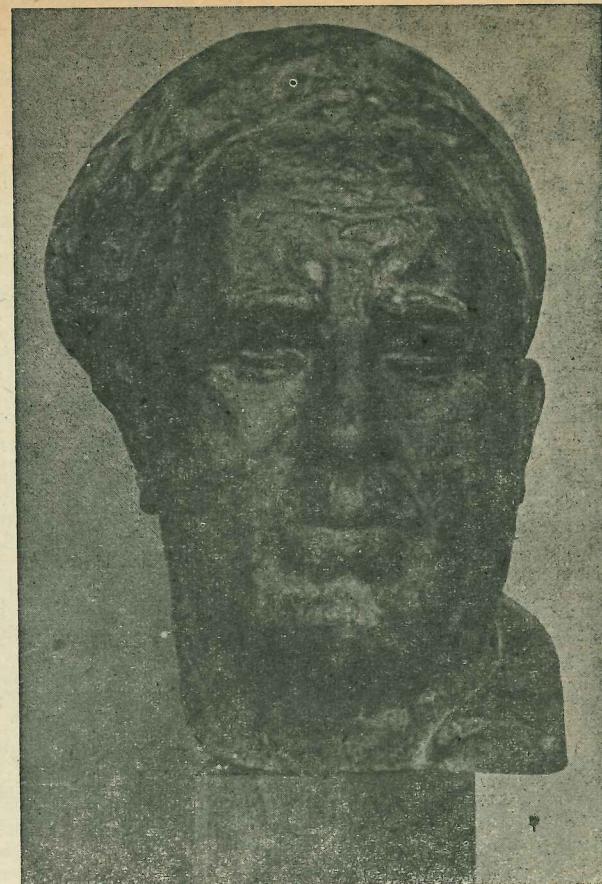
Cilj ovog Centra je da prikupi i sredi tekstovni i reproduktivni materijal likovnih manifestacija u zemlji i inostranstvu, kako onih koje priređuje Savez tako i onih u organizaciji drugih ustanova.

Centar će voditi evidenciju o promenama vlasništva prodanih dela, kao i o svim za Savez i članstvo bitnim podacima.

Kongres stavlja u zadatku Izvršnom odboru da razmotri mogućnost izdavanja informativnog lista Saveza likovnih umetnika.

11. Zaštita autorskih prava likovnih umetnika je od prvostepenog značaja za naš stalež. Zbog toga Kongres nalaže Izvršnom odboru da i dalje saradnju sa Jugoslovenskom autorskom agencijom na efikasnijoj zaštiti autorskih prava članstva.

Potrebno je u zajednici sa Agencijom doneti novu tarifu o naplati autorskih honorara za grafičke usluge i reprodukovanje dela likovnih umetnika.

Sreten Stojanović:

Autoportret

SAVEZA

...DO PLENUMA

DRUGI PLENUM IZVRŠNOG ODBORA SAVEZA

Drugi plenum Saveza održan je u Beogradu 15, 16 i 17 septembra. Drugi plenum Saveza bio je uglavnom posvećen organizacionim pitanjima. Analiza stanja Saveza je pokazala da predstoji obiman posao organizacionog sredjivanja Saveza, pošto je zatečeno stanje ocenjeno kao nezadovoljavajuće. Doneseni su razni zaključci u cilju sredjivanja stanja u Savezu. Odlučeno je da se uvede jednoobražna članarina za sve članove. Članarina je odredjena na 100 din. mesečno. Sindikalnu članarinu plaćaće u udruženjima samo umetnici slobodne profesije dok će je ostali plaćati kao i dosada na svojim radnim mestima.

Od ukupne članarine, 10% ide Savezu, a od sindikalne članarine, koju ubira sindikalna podružnica, udruženju ide 25%. Upisina u udruženju ubuduće biće 1.000.— din. i plaća se jednom za svagda. Taj novac ide u fond udruženja. Prijem u udruženja vršiće se jedanput godišnje krajem godine, pred Godišnju skupštinu sekcija. Za prijem u članstvo treba podneti 5 radova sa molbom i biografijom u dva primerka i preciznim opisom o umetničkom radu; gde je učio, kod koga i kad itd. Ako žiri ne bi mogao doći do konačne odluke na osnovu podnetih radova, može zatražiti još neke radove.

Deset dana nakon prijema novih članova, Udruženje treba da dostavi izveštaj Savezu sa ispunjenim ličnim kartonom novog člana,

Izvršni Odbor Saveza uputiće poruku svim udruženjima da činu prijema u članstvo daju svečaniji karakter i po mogućству

da prirede izložbe radova novoprimaljenih članova, kao i da im se na nekoj maloj svečanosti predaju članske karte Saveza.

Odlučeno je takođe da se štampaju novi lični kartoni za sve članove, kao i nove članske karte. U vezi sa obimnim poslom ispunjavanja ličnih kartona, formiraju se Komisije pri svakom udruženju koje će i uz detaljno uputstvo Saveza ispunjavati kartone. Ovaj posao treba da se završi do kraja godine.

Na Plenumu je bilo reči i o potrebi usklajivanja pravilnika (statuta) svih udruženja sa statutom Saveza i međusobno. U tom cilju formiraće se komisija koja taj posao treba da izvrši do trećeg Plenuma Saveza.

U vezi sa nabavkom materijala za rad, osnovana je komisija u sastavu: Vladimir Bećić, slikar iz Zagreba, Viktor Snoj, slikar iz Ljubljane, Aleksandar Luković, slikar iz Beograda. Komisija će početi rad čim stigne odgovor na zahtev Saveza koji je upućen Državnom sekretarijatu za robni promet po ovom pitanju.

Plenum je razmatrao i pitanja u vezi sa pokretanjem informativnog biltena, zatim učeće naše delegacije na međunarodnom kongresu A. I. A. P.-a itd.

Na plenumu je bilo govora o saradnji sa Jugoslovenskom autorskom agencijom, i u vezi sa tim odlučeno je da se naplata autorski honorari od listova vrši preko J. A. A.; s tim što će J. A. A. za tu uslugu uzimati 5% od bruto iznosa, bez obzira na mesto objavljuvanja reprodukcije i mesto stanovanja autora.

Na istom plenumu razmatrano je i pitanje saradnje sa Savezom likovnih umetnika primjenjenih umetnosti u vezi sa kompetencijama oba Saveza kad se radi o delima iz oblasti

primjenjenih umetnosti čiji su autori članovi Saveza likovnih umetnika.

Prema shvatanju Saveza primjenjenih, za svako delo primjenjenih umetnosti bez obzira ko mu je autor, potvrdu o umetničkoj vrednosti prilikom naplate izdaju jedino udruženja primjenjenih umetnosti. Ta isključiva nadležnost priznata je i Zakonom o porezu na prihode od autorskih prava, čl. 4. U vezi sa tim, Savez primjenjenih je bez ikakve konzultacije sa Savezom likovnih umetnika Jugoslavije, izradio jedan Pravilnik za područja primjenjenih umetnosti o umetničkim originalima. U taj Pravilnik unesene su mnoge kategorije dela likovnog karaktera, na pr. sve zidne slikarske tehnike bez izuzetka.

Savez likovnih umetnika Jugoslavije smatra:

1. da treba izmeniti zakonsku odredbu o nadležnosti Udruženja tako da je Udruženje primjenjenih nadležno samo za svoje članove, a Udruženje likovnih za svoje članove budući da ne postoje jasne granice između primjenjenih i likovnih dela sem u slučajevima kad se radi o čisto industrijskom oblikovanju.

2. da treba doneti nov Pravilnik, koji bi zajednički izradila oba Saveza.

Načelna saglasnost o saradnji po ovom problemu postignuta je sa predstavnicima Saveza primjenjenih koji su prisustvovali ovom Plenumu.

Na kraju plenuma, održan je zajednički sastanak Izvršnog odbora i Umetničkog saveza Saveza na kome su razmatrana razna pitanja saradnje dva organa Saveza.

LIKOVNI DOGADJAJI

Stipendisti fonda „Moša Pijade“

Umetnici iz svih naših republika boravili su na usavršavanju uglavnom u Francuskoj. Manji broj umetnika boravio je u Italiji, Engleskoj i Grčkoj. Većina umetnika boravila je po dva meseca van zemlje.

Godine 1958. u Francuskoj su boravili — Dragoslav Stojanović-Sip, Aleksandar Luković, Olivera Kangrga, Živka Pajčić, Matija Vuković, Milun Mitrović, Radenko Mišević, Franjo Likar, Vojislav Stanić, Ksenija Vujović, Miljenko Stančić, Ferdinand Kulmer, Ljubo Ivančić, Hajrudin Kujundžić, Oton Gliha, Vojin Bakić, France Slana, Bogdan Borčić, Slavko Tihec, Floris Oblak, Dmitar Kondevski, Petar Mazeve i Risto Abramovski. U Engleskoj su boravili Mladen Srbinović i Miša Popović, a u Italiji Ivan Sabolić.

Godine 1959. stipendije je dobilo 19 umetnika. U Francuskoj su boravili Nikola Graovac, Ksenija Divjak, Olga Jančić, Ivan Kožarić, Radivoj Subotički, Ljubo Škrnjug, Ivan Sveršašek, Joko Knježević, Ivan Lavrenčić, Marij Pregelj, Gojko Brkuljan, Sparte Kunovski, Bojka Avramovska i Vojnović Vladimir. U Francuskoj i Engleskoj su boravili Stojan Čelić, Karanović Boško i Vida Jocić. Vladeta Petrić bio je u Italiji i Grčkoj, a Lazar Vujaklija u Sv. Gori u Grčkoj.

Godine 1960. umetnici su uglavnom boravili u Francuskoj sem Slavka Kranjca i Rudolfa Sablića, koji su bili u Italiji. U Francuskoj su proveli po dva meseca Olga Jevrić, Djordje Bošan, Jovan Kratochvil, Dragutin Cigarčić, Majda Kurnik, Danica Antić, Jelena Ćirković, Lazar Vozarević, Slobodan Pejović, Milica Ribnikar, Ksenija Kantoci, Boris Dogan, Zlatko Bourek, Mila Petrić, Fedor Vajić, Peco Vidimčić, Vančo Georgijevski, Ivan Velkov, Jordan Grabulovski, Branko Kostovski, Savo Sovre, Ferdo Majer, Vladimir Makuc, Stane Kregar, Hamid Lukovac, Branko Subotić, Miša Popović, Veliša Leković, Valerija Mikieli, Albert Kinert i Boško Petrović.

Nagrade

U drugoj polovini ove godine nagradjeni su sledeći naši likovni umetnici:

Na Bijenalu mlađih na Rijeci, održanog juna meseca, nagradjeni su: Olga Jančić, vajar, Branislav Protić, slikar, Andrej Jemec, slikar i Franjo Dolenc, slikar.

U Zagrebu, juna meseca, iz fonda „Vladimir Nazor“ nagradjen je vajar Vanja Radaš.

Nagradu „7. juli“, povodom dana ustanka u Srbiji, Savet za kulturu Srbije dodelio je slikarima: Jovanu Bijeliću, Milanu Konjoviću i Stojanu Čeliću.

Na međunarodnom konkursu karikature koji je organizovao komitet za karikaturu ustanove „Narod-narodu“ u Sjedinjenim američkim državama, jednu od prvih sedam nagrada dobio je Dragan Savić, slikar.

Nagradu „27. avgust“, povodom dana ustanka naroda Bosne i Hercegovine dobio je za svoj umetnički rad slikar Ivo Šeremet.

Nagradu „20. oktobar“, povodom oslobođenja Beograda, Gradski odbor grada dodelio je vajaru Risti Stijoviću.

Nagradu „11. oktombri“, dobili su skopljanski slikari: Petar Mazeve i Vasilije Popović — Cico.

Nagradu „Oktobarski salon 1960“, dobili su Beogradski umetnici: Milo Milutinović, slikar, Ljubica Sokić, slikar, Boško Karanović, grafičar, Branko Miljuš, grafičar i Miša Popović, vajar.

Razmena

U okviru kulturne konvencije NR Poljske i FNR Jugoslavije potpisani su Ugovor u razmeni umetnika i razmeni publikacija.

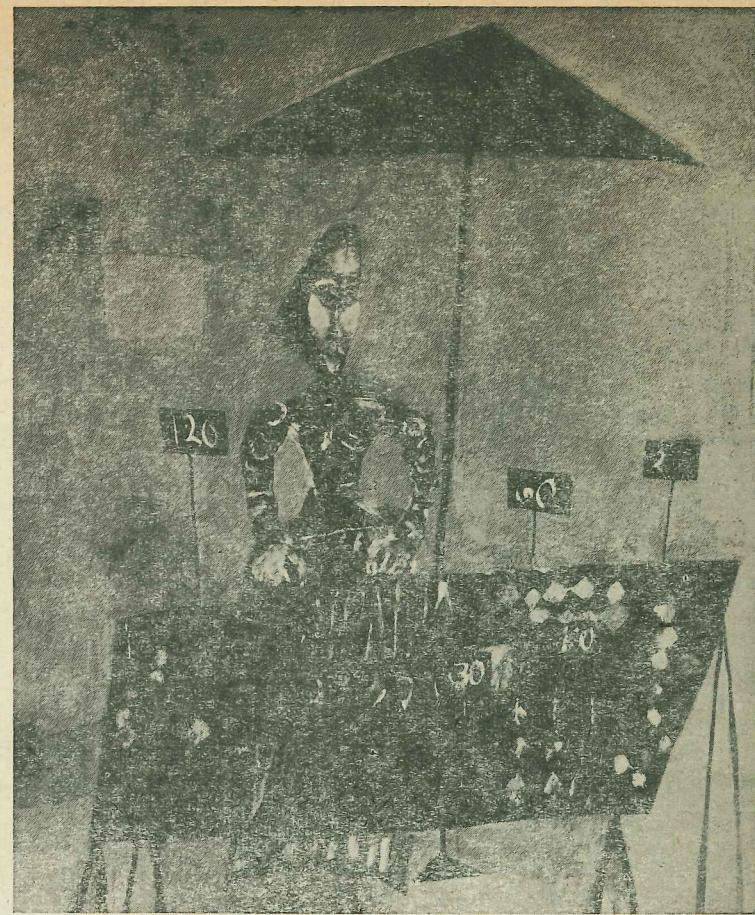
Prva razmena publikacija, na osnovu Ugovora, već je izvršena. Isto tako došlo je i do razmene umetnika.

Tako su Nikolaj Omerza, član Izvršnog odbora Saveza, slikar iz Ljubljane, i Boško Risimović, slikar iz Beograda, boravili od 15. jula do 1. avgusta u Poljskoj, a Roman Ovicki, slikar iz Varšave, i Sigmund Marjan, arhitekta iz Krakova, boravili su kao gosti Saveza likovnih umetnika od 15. do 31. avgusta u Jugoslaviji. Poljski gosti su razgledali beogradske galerije i muzeje, posetili Kalemeđegan, i obišli vajarske ateljee nekih beogradskih umetnika. U Novom Sadu su posetili Galeriju Matice srpske, a zatim proveli dva dana u Umetničkoj koloniji u Ečki. Posle toga su boravili u Zagrebu i razgledali Štrosmajerovu galeriju, Modernu galeriju, majstorskou radionicu Krste Hegedušića. Zagrebački velesajam i novogradnje u Zagrebu. Najzad, posle posete Ljubljani i sastreta sa slovenačkim likovnim umetnicima, poljski umetnici posetili su još Dubrovnik, Cavtat, Cetinje, Kotor i Sarajevo.

Članovi ulusa u Italiji

Povodom ovogodišnjeg Bienala u Veneciji, Udruženje likovnih umetnika Srbije organizovalo je put u Italiju na koji je išlo 30 članova Udruženja. Pored posete Bienalu, pojedine veće grupe su obišle još i Ravenu, Padovu, Milano, (Trienale primenjene umetnosti), Firencu, Rim i Napulj, a neke od manjih grupa bile su i u Sijeni, Pizi i Areku, ili su obišle neka od značajnih arheoloških nalazišta i muzeja po Siciliji.

Troškove ove ekskurzije snosili su sami učesnici.

Gabrijel Stupica:

Prodavačica

ODLIKOVANJA

Pretsednik Republike, Josip Broz Tito, dodelio je ove godine visoka odlikovanja trojici naših istaknutih umetnika:

1. Akademski slikar Djordje Andrejević-Kun odlikovan je ordenom rada I reda za zasluge na polju umetničke delatnosti.

2. Akademski vajar Antun Avgustinčić — odlikovan je ordenom rada I reda povodom šezdesetogodišnjice života.

3. Akademski slikar Ljubo Babić odlikovan je ordenom zasluge za narod I reda povodom njegovog sedamdesetog rodjendana.

4. Akademski slikar Jerolim Miše odlikovan je ordenom rada I reda az dugogodišnji rad na kulturnom polju.

Osnovana likovna zajednica Jugoslavije

Težnja ka integraciji izložbene aktivnosti u jugoslovenskim okvirima

Na inicijativu grupe kulturnih radnika iz Novog Sada, 14. juna 1959. godine održano je u Ljubljani savetovanje o potrebi osnivanja likovne zajednice Jugoslavije. Na Savetovanju su učestvovali predstavnici umetničkih galerija i muzeja, istoričari umetnosti — likovni umetnici kao i predstavnici saveznih i republičkih saveta za kulturu i prosvetu. Likovna zajednica Jugoslavije, po zamisli inicijatora treba da preduzima i organizuje razne likovne manifestacije koje prelaze okvire i mogućnosti pojedinih likovnih ustanova i organizacija.

Na Savetovanju u Ljubljani izabran je privremeni sekretarijat i Komisija za program, kojima je stavljeno u zadatku da izvrše sve potrebne pripreme za sazivanje osnivačke skupštine.

28. septembra ove godine održana je osnivačka skupština Likovne zajednice Jugoslavije. Na Skupštini je usvojen Statut Likovne zajednice i izabran stalni sekretarijat, u koji su ušli: predsednik Radomir Radujkov, generalni sekretar Zoran Kržišnik, članovi sekretarijata Miodrag Protić, Nandor Gild, Mića Nikolajević, Božo Bek, Ivo Šeremet, Jelena Macan i Momčilo Stefanović. Nadzorni odbor se sastoji od sledećih članova: Nikola Martinoski, Erih Koš, Boris Vižintin, dr. France Stele i Nada Andrejević-Kun.

Stalni sekretarijat ima pred sobom zadatak organizacionog sredjenja. Zajednice i donošenje plana i programa rada za iduću godinu. Pred stalnim sekretarijatom stoji i zadatak sazivanje Prvog godišnjeg plenuma, gde će biti podnesen detaljan program rada na čemu rade formirane komisije.

Donosimo Izvod iz Statuta Likovne zajednice Jugoslavije, koji govori o ciljevima i zadacima koji stoje pred ovom organizacijom:

CILJEVI I ZADACI

Osnovni cilj i zadatak Zajednice je da preduzimanjem i organizovanjem većih likovnih akcija jugoslovenskog karaktera i obima — koje prelaze okvire i mogućnosti pojedinih likovnih ustanova i organizacija — unapredjuje likovnu umetnost, doprinosi potpunijem i dubljem upoznavanjem našeg likovnog stvaralaštva u prošlosti a sadašnjosti, radi na snažnijem širenju likovne kulture kod nas i afirmaciji naše likovne umetnosti u zemlji i inostranstvu.

U tu svrhu Zajednica obavlja i razvija svoju višestruku aktivnost kao inicijator, koordinator i organizator ovakvih zajedničkih akcija, a pre svega:

— planira i organizuje jugoslovenske reprezentativne likovne izložbe iz stvaranja u našoj bližoj i daljoj prošlosti, kao i sadašnjosti.

— neguje, održava i razvija stalni kontakt i saradnju između likovnih institucija i organizacija, kao i likovnih umetnika i radnika u njima, kako u cilju uspešnog ostvarenja zajedničkih reprezentativnih izložbi i drugih akcija, tako i u cilju njihovog boljeg međusobnog upoznavanja, efikasnije razmene iskustva i plodnije saradnje;

— radi na popularisanju likovnih dostignuća na području cele Jugoslavije;

— podstiče i pomaže naučno-istraživački rad na proučavanju, novom osvetljavanju i oceni pojedinih perioda, ličnosti i pojava u likovnom životu neophodnih za pravilnije i potpunije poznavanje i razumevanje naše likovne prošlosti i sadašnjosti;

— štampa i izdaje kataloge, mapec, monografije, naučne studije, gradje i druge publikacije značajne za upoznavanje naše likovne umetnosti i kulture;

— Razvija i druge oblike aktivnosti i rada pogodne za ostvarenje postavljenih ciljeva i zadataka.

Treći kongres međunarodnog udruženja likovnih umetnika

Drug Marko Čelebonović izabran za člana novog Izvršnog komiteta AIAP-a.

Iskusna, preko četiri veka stara palata Palfi u Beču imala je čast da u danima između 26. septembra i 2. oktobra ove jeseni okupi u svojim odajamama predstavnike umetnika iz trideset osam zemalja sveta. Na svoj Treći kongres došli su slikari i vajari iz Australije, Austrije, Belgije, Brazilije, Bugarske, Kanade, Cejlona, Čilea, Kolumbije, Koreje, Kostarike, Danske, Federalne Republike Nemačke, Španije, SAD, Francuske, Grčke, Madžarske, Indije, Iraka, Izraela, Italije, Japana, Luksemburga, Monaka, Norveške, Pakistana, Holandije, Perua, Poljske, Rumunije, Ujedinjenog Kraljevstva, Švedske, Švajcarske, Čehoslovačke, Tajlanda, Turske i Jugoslavije. Sve ove zemlje, pored još petnaest, ukupno pedeset tri, zastupljene su u Udruženju preko svojih nacionalnih komiteta.

Rad Kongresa pratili su i posmatrači zemalja u kojima još ne postoji nacionalni komitet, iz Indonezije: Supazmo, iz Vijetnama — Ngo Viet Thu (Nacionalna komisija za Unesco), iz SSSR-a — slikari Osenjev i Sisojev. Prisustvovali su takođe i predstavnici bliskih medjunarodnih organizacija: od strane Uneska — profesor Mišel Dar (Dard) od Medjunarodnog Udruženja kritičara i Medjunarodnog Muzejskog saveta — prof. Otto Beneš, od Medjunarodnog pozorišnog instituta — prof. Otto Nidermozer, od Medjunarodnog unije arhitekata — prof. Vilhelm Vihtendal (Wichtendahl).

Ukupno je na Kongresu učestvovalo ili pratilo njegov rad sto trideset pet ljudi od umetnosti.

Ivršni odbor Saveza likovnih umetnika Jugoslavije, odnosno Nacionalni komitet, na svom prvom plenarnom sastanku, na Bohinju, maja ove godine, odlučio je da naši delegati budu drugovi Marij Pregelj (šef delegacije), Ismet Mujezinović, Marjan Detoni, Stojan Celić i Vojin Stojić. Na drugom Plenumu u Beogradu 15.—17. sept., izvršen je izmena, tako da je mesto Stojana Celića, koji je ostao kao posmatrač, u delegaciju uključen drug Marko Čelebonović, s tim da bude kandidovan za člana Izvršnog komiteta Medjunarodnog udruženja. U periodu između dva Kongresa, odžanog 1957. god. u Dubrovniku i ovog Trećeg kongresa, Jugoslavija nije bila zastupljena u Izvršnom komitetu. Udruženja likovnih umetnika Makedonije i Slovenije poslali su kao svoje posmatrače drugove Lazara Ličenoskog i Riku Debenjaka.

Pre početka rada Kongresa, održan je sastanak predsednika nacionalnih komiteta, na kome su postavljene liste kandidata za predsedništvo Kongresa i za novi Izvršni komitet. Na predlog predsedavajućeg, Titusa Lesera (Holandija), u listu je ušao i drug Marko Čelebonović za mesto jednog od tri potpredsednika. Na predlog starog Izvršnog komiteta, drug Čelebonović je unet i u listu kandidata za novi Izvršni komitet, tako da nije bilo potrebno da ga naš delegat posebno kandiduje.

Kongres je radio u plenumima i tri komisije. Plenarnih sednica bilo je tri. Kongres je otvorio predsednik Udruženja Šarl Lepla (Belgija), a zatim su u znak pozdrava govorili prof. Herbert Bekl (Böckel) — predsednik Austrijskog nacionalnog komiteta, Mišel Dar (Unesco), Franc Jonas (gradonačelnik Beča) i Dr. Hajnrich Driml (Drimmel — austrijski ministar prosvete, pokrovitelj Kongresa).

Pošto je usvojen izveštaj o radu Izvršnog Komiteta, jednoglasno je izabранo predsedništvo Kongresa prema predloženoj listi, počasni predsednik prof. A. Bekl, predsednik Das Gupta (Indija) podpredsednik Marko Čelebonović, Leon Krol (SAD) i Rihard Vizner (Wiesner — CSR), a izvestilac Adam Fišer (Danska). Tri podpredsednika biće istovremeno predsednici triju radnih komisija.

Na istoj sednici usvojena su pravila procedure i komitet za proceduru, kao i dnevni red. U popodnevnom nastavku sednice, obrazovane su sledeće radne komisije i raspo-

redjeni delegati koji će učestvovati u njihovom radu: Komisija I: Umetnici i društvo (predsednik Krol), Komisija II — Statut. Zaštita profesionalnih aktivnosti umetnika (predsednik M. Čelebonović), Komisija III — Nacionalni komiteti. Medjunarodna saradnja umetnika (predsednik Vizner).

Od naših delegata u Komisiji I radio je Vojin Stojić, u Komisiji II — Ismet Mujezinović i Marjan Detoni, u Komisiji III — Marij Pregelj.

Komisija I raspravljala je o sledećim pitanjima: ukidanje carinskih prepreka za dela živilih umetnika, besplatan ulaz u muzeje, učešće umetnika u likovnom vaspitanju, odnosi sa Uneskom i medjunarodnim nevladnim organizacijama, „Povelja” o sintezi plastičkih umetnosti, porez.

Još 1958., na Generalnoj konferenciji Unesca, delegacija Jugoslavije i Francuske predložile su jednu rezoluciju o ukidanju carinskih prepreka za dela živilih umetnika koja se transportuju iz jedne zemlje u drugu radi izlaganja. Diskusija na Kongresu pokazala je želju za slobodnjom cirkulacijom dela už podrazumevanje da u slučaju prodaje, delo podleže dažbinama.

S obzirom na predstojeću Generalnu konferenciju Unesca (novembar-decembar, ove godine), usvojena je jedna rezolucija koju bi Generalna konferencija potvrdila i kojom se od generalnog direktora Unesca zahteva da svim državama članicama preporuči ukidanje svih carinskih prepreka prilikom transportovanja dela živilih umetnika iz zemlje u zemlju.

Što se tiče besplatnog ulaza u muzeje, konstatovano je da članska karta AIAP-a nije opštepriznata, i da je potrebno da AIAP stupi u direktni kontakt sa muzejima koji je još ne uvažavaju. Naš Nacionalni komitet dobio je pre nekoliko godina svega nekih sto pedeset karata za članove Saveza. Taj broj oupiše nije dovoljan, jer sve više naših umetnika putuje da bi posetilo muzeje u svetu. Mi smo izneli taj problem i predložili da se izdavanje tih karata uprosti na taj način što bi tekst nacionalnih karata bio štampan i na jednom od službenih jezika AIAP-a, uz označku da je odredjena umetnička organizacija obuhvaćena Nacionalnim komitetom AIAP-a. Međutim, nije se insistiralo na generalnom usvajanju ovog predloga, jer su dobivena uveravanja da nema nikakvih prepreka da svaki član Saveza dobije kartu.

Veliki deo vremena bio je posvećen učešću umetnika u likovnom vaspitanju. Istaknuto je da likovno vaspitanje spada u UNESKO-v program vaspitanja i da ne ulazi mnogo u kompetenciju AIAP-a. Uz izražavanje opreznosti u pristupanju ovom složenom problemu, osetila se jedinstvenost u gledištu da bi bilo vrlo opasno insistirati na tome da nastavnici u umetničkim školama moraju imati diplome. Usvojena je preporuka da se jednom anketom ispita stanje likovnog školovanja profesionalnih umetnika u pojedinim zemljama. Isto tako usvojena je preporuka da umetničko vaspitanje u školama opštег obrazovanja vode umetnici sa odgovarajućim diplomama.

U vezi sa saradnjom sa Uneskom, usvojena je rezolucija kojom se izražava zahtvalnost ovog organizacije za pomoć, kao i nuda da će ta pomoć u budućnosti biti još i veća.

Rezultat saradnje sa Medjunarodnom uniom arhitekata bio je nacrt „Povelje” o sintezi plastičnih umetnosti, odnosno o saradnji slikara, vajara i arhitekata. Imajući u vidu da je sadejstvo svih plastičkih umetnika imperativ našeg vremena, mi smo, uz izvesne primedbe, pozdravili donošenje „Povelje”, koja bi bila veliki korak ka jednoj punoj sintezi. U razmatranju nacrta trebalo je da učestvuje i predstavnik Medjunarodne unije arhitekata prof. Vihtendal. Savez arhitekata Jugoslavije takođe je bio poslao svog posmatrača, ing. arh. Vjenceslava Rihtera. Bilo je odlučeno da se „Povelja” najpre ispita medju članovima komisije, pa kad se gledišta raščiste, da se diskutuje zajedno sa predstavnikom arhitekata. Međutim, prof. Vihtendal je sutradan morao da oputuje, tako da on nije mogao da učestvuje u razgovorima. Posle vrlo

duge diskusije usvojena je samo preporuka da arhitekti saradjuju sa plastičkim umetnicima od samog početka planiranja svog dela. „Povelja” u celini nije usvojena jer je konstatovano da principi i detalji u njoj zahtevaju dalje proučavanje.

Diskusija o porezi na umetnička dela, u kojoj smo mi izneli situaciju kod nas sa akcentom na socijalnom osiguranju i saradnji umetnika prilikom donošenja zakona o porezi, zadržavala se na tome da se za pokriće neplaćene poreze ne mogu popisivati dela koja nisu javno izlagana. U tom smislu je usvojena i jedna rezolucija. Da bi se video koji su nacionalni zakoni o porezi najpovoljniji, predloženo je da AIAP pripremi o tome jedan detaljan izveštaj. Na kraju rada Komisije I, usvojena je preporuka, na predlog čehoslovačke delegacije, da se umetnicima omogući bolja saradnja sa industrijom kako bi se uticalo na oblikovanje industrijskih proizvoda.

Komisije II, je imala da se pozabavi sledećim pitanjima: izmena statuta s obzirom na povećani broj nacionalnih komiteta, izbor mesta Četvrtog kongresa, televizijsko pravo, pravo sledjenja, i moralno pravo, usvajanje pravilnika o medjunarodnim konkursima, usvajanje rezolucije o zakonskom broju originalnih odlivaka i grafičkih listova.

Godine 1954. broj nacionalnih komiteta bio je 18, a ove godine popeo se na 53. Uzakala se potreba da se Izvršni komitet proširi, jer broj od 10 članova ne može da pokrije sve delove sveta. U tom smislu iznesen je predlog Britanskog nacionalnog komiteta. Francuski nacionalni komitet predložio je da se stoga kao novo telo Udruženja osnuje Savet od 16 članova raznih nacionalnosti, u kome bi se po principu tour de rôle smenjivali svi komiteti, i koji bi iz svojih redova birao Izvršni komitet od osam članova. Ali pošto je francuski predlog kasno iznesen te nije mogao detaljno da se prouči, a britanski se nije mogao usvojiti, jer se moralno vodi računa o finansijskim moćima Udruženja, koje može da pruži pomoć samo osmorici članova prilikom putovanja na sastanke, odlučeno je da se problem podrobno prouči do sledećeg kongresa.

Budući da se nijedan Nacionalni komitet nije ponudio kao domaćin Četvrtog kongresa, ostavljen je da o mestu sledećeg kongresa odluku doneše Izvršni komitet.

Posebne i čisto pravničke diskusije o opštoj pravnoj zaštiti umetnika, o televizijskom pravu, pravu sledjenja i moralnom pravu, donesen je niz rezolucija, koje imaju za cilj poboljšanje te zaštite i njeno uvođenje tamo gde ona po pojedinim pitanjima ne postoje.

Vrlo značajan posao uradjen je usvajanjem pravilnika o medjunarodnim konkursima za slikarstvo, vajarstvo i grafiku. Nacrt pravilnika u koji su i na naš predlog unešena neka poboljšanja (kao na pr. da se žiri sastoji i od ličnosti zemlje koja organizuje konkurs, a ne bez njih, kako je prvobitno bilo postavljeno, usvojen je uz preporuku da se umetnici uzdržavaju od učešća na konkursima koji nisu raspisani u skladu sa ovim Pravilnikom.

Na jedan raniji predlog jugoslovenskog nacionalnog komiteta da se reguliše zakonski broj odlivaka i grafičkih listova, Kongres je posle iscrpe ankete podnesena jedna deklaracija o tom problemu, koja je u principu usvojena. Njena suština je u tome da autor sam određuje broj odlivaka i otisaka, ali je dužan da to na svakom primerku uz potpis označi. Da bi se javnost, kupac i autor zaštiti od neautorizovanog umnožavanja skulpture, predvidjeno je da se uz svaku prodato originalno delo izdaje certifikat o njegovoj autentičnosti.

Rad Komisije III bio je posvećen radu nacionalnih komisija i ispitivanju mogućnosti za osnivanje nacionalnih komiteta u zemljama u kojima oni još ne postoje. Isto tako razmotreni su svi oblici medjunarodne saradnje umetnika, sa posebnom pažnjom na aktivnost koju nacionalni komitet mogu u tom smislu da razviju.

Za ovaj Kongres naš Nacionalni komitet pripremio je jedan opsežan izveštaj o svim vidovima života i rada jugoslovenskih umetnika. Na unutrašnjem planu, glavni deo izveštaja posvećen je društvenom upravljanju, socijalnom osiguranju i davanjima zajednice

za unapredjenje likovnih umetnika, a na spoljnjem — saradnji sa drugim nacionalnim komitetima, međunarodnoj razmeni izložbi i uopšte slobodnoj cirkulaciji umetničkih dela.

Izveštaj je umnožen na francuskom i engleskom jeziku, i podeljen delegatima. Pojedini njegovi delovi čitani su u Komisijama I i III.

Sa zadovoljstvom beležimo da je izveštaj naišao na vrlo lep prijem i da je istaknut kao uzor. Izražena su čestitana na uspesima u unapredjenju likovnog života kod nas, uz ukazivanje na prednosti našeg sistema rada. Veliki utisak ostavila su mesta o društvenom upravljanju i socijalnom osiguranju. Neki delegati su posebno tražili po jedan primerak izveštaja, i u Komisiji izjavljivali da je potrebno da nacionalni komiteti raspolažu sa što više podataka o uspešnom radu drugih da bi u svojoj zemlji mogli na njih da ukazuju kao na primere na koje se treba ugledati.

Uopšte, naš izveštaj je pokazao da su mnogi problemi za čije se rešenje u drugim zemljama umetnici bore, kod nas rešeni.

Raspoloženje i poverenje sa kojima izveštaj primljen, kontakti koje su naši delegati uspostavljali sa delegatima drugih zemalja još jednom su pokazali da Jugoslavija i njeni umetnici uživaju veliki ugled u svetu.

Taj ugled i lični ugled druga Marka Čelebonovića učinili su da na drugoj sednici Plenuma on bude izabran za člana novog Izvršnog komiteta. Treba napomenuti da je kandidata bilo 23, a biralo se 10. Suggerisano je da se od starog Izvršnog komiteta izabere 6. Moglo se očekivati da će indijski kandidat zbog geografske raspodele svakako biti izabran. Tako je ustvari naš kandidat izabran na jedno od preostala tri mesta.

Novi Izvršni odbor čine: predsednik Žan Fransis Laglen (Laglenne — Francuska), potpredsednik Harold Vestn (SAD), blagajnik Stanislav Teser (Treiseyre — Poljska) i članovi Nobuja Abe (Japan), Boris Kestelman (Velika Britanija), Enriko Paulucci (Paulucci — Italija), Prodos Das Gupta (Indija), Marko Čelebonović, Adam Fišer (Danska) i Brasidas Cuklos (Tsouchlos — Grčka).

Za počasne predsednike izabrani su Šarl Lepla (Belgija) i Titus Leser (Holandija).

U slobodnim časovima, u pauzama izmedju

sednica i na prijemima, naši delegati su uspostavljali vrlo šroke kontakte sa drugim delegatima.

Austrijskom nacionalnom komitetu predat je na poklon izvestan broj knjiga i publikacija o našoj umetnosti. Istovremeno, predsednik i sekretar našeg Saveza razgovarali su o mogućnostima za jednu razmenu izložbi savremenih umetnosti Jugoslavije i Austrije. Austrijski nacionalni komitet je sa zadovoljstvom prihvatio naš predlog.

Sa predstavnikom Kluba mlađe generacije u Beču utvrđene su pojedinosti već predviđene razmene grafičkih izložbi.

Preko bečkog dopisnika lista „Delo“ iz Ljubljane uspostavljen je kontakt sa Simpozijumom evropskih vajara u Burgenlandu. Ispitaće se mogućnost za dvodeljnu razmenu po jednog vajara.

U razgovorima sa nama, indijski umetnički kritičar i istoričar — Mulk Radž Anand, urednik magazina „Marg“, izrazio je želju da u svom časopisu piše o našoj savremenoj umetnosti i zamolio nas da mu pripremimo izvestan broj reprodukcija slika i skulptura koje bi objavio.

Poljski predstavnik Teser interesovao se za jednu razmenu reprezentativnih izložbi savremene umetnosti Poljske i Jugoslavije.

Iz čitavog rada Kongresa pokazalo se kao tačno ono što smo izneli i u našem izveštaju, da uspeh zajedničkih naporu na rešavanju zajedničkih problema u velikoj meri zavisi od uzajamnog razumevanja i da to upoznavanje i zblizavanje predstavljaju najdragocenije plodove naših susreta.

Za vreme Kongresa, ali nezavisno od njega, u okviru velikog UNESKOVOG projekta za uzajamno razumevanje istočnačkih i zapadnačkih kulturnih vrednosti, održan je susret umetnika Dalekog i Srednjeg Istoka i umetnika Zapada. U susretu su učestvovali po 6 umetnika i jedan stručnjak sa obe strane. Delegati Kongresa mogli su da prisustvuju samo dvema sednicama.

Razgovori su vodjeni o uzajamnim uticajima i izvorima inspiracije, o razlikama i sličnostima umetnosti Dalekog Istoka i Zapada.

Vojin STOJIC

Branko Šotra

Pejzaž

PREGLED IZLOŽBI U ZEMLJI...

SLOVENJ GRADEC

U Umjetničkom paviljonu u Slovenj Gradecu juna meseca bila je otvorena izložba Henri Mura, a zatim izložba indijskog slikarstva, koja je postavljena u pomoć Indijske ambasade u Beogradu i Komisije za kulturne veze sa inostranstvom. France Mihelić i Zdenko Kalin imali su u avgustu i septembru retrospektivnu izložbu svojih radova. U oktobru su izlagali Marjan Tršar i Janez Lenasi, vajari.

MARIBOR

U Umjetničkoj galeriji u Mariboru tokom proleća bile su postavljene izložbe — Nizozemski majstori XVII stoljeća iz Zbirke Fodor iz Amsterdama, a zatim izložbe srpskih plenerista, pa izložba indijske umetnosti. Početkom jula bila je izložba apstraktnih slikarica iz SAD, Mine Citron i potom Ane Jakšić-Brown. Umjetnička galerija postavila je u avgustu izložbu novobavljene eksponata. Društvo slovenskih likovnih umetnika, pododbor Maribor, otvorila je izložbu svojih članova u oktobru.

CELJE

U Mesnom muzeju u Celju izlagali su slike i grafike celjskih umetnici, zatim Zoran Mušić, eksponati iz kolekcije Alme Karlinove.

BEOGRAD

U Umjetničkom paviljonu na Malom Kalemegdanu otvorena je u drugoj polovini aprila izložba Zore Petrović, a posle ove izložbe, revijalna XXIX izložba ULUS-a.

Krajem maja imao je izložbu Nikola Rajzer. U junu je slovenački vajar Jakob Šavinskij otvorio izložbu skulpture. Oktobra meseca, povodom 60-togodišnjice rada otvorena je retrospektivna izložba beogradskog slikara Borivoja Stevanovića. Posle ove izložbe otvorena je jesenja izložba „Lade“, i potom ULUS-a.

U Galeriji ULUS-a na Terazijama tokom proleća bile su samostalne izložbe Miodraga Vučetića, Boška Risićevića, Dejanke Stanić, Jovana Dimovskog iz Makedonije, Tatjane Taranskove i Komemorativna izložba Petra Arandželovića, koji je 1959 godine poginuo u saobraćajnoj nesreći u Parizu.

S jeseni u Galeriji na Terazijama bile su otvorene izložbe Milana Besarabića, vajara, Svetozara Djordjevića, slikara, Nevene Teokarević, slikara, Radoslava Milenkovića, slikara i vajarka Nadežde Prvulović.

U Galeriji Grafičkog kolektiva u maju je bila otvorena majska izložba grafike, zatim izložba Veselina Radojkovića, Željka Senečića, Tivadar Vanjeka, Vojislava Vujića. Djordje Sabo i Uroš Tošković. Jesenju likovnu sezonu u ovoj galeriji otvorio je Djordje Popović, slikar, a zatim su izlagali Jadviga Čivilska, Borislav Živković, Siniša Vuković i krajem oktobra Vlado Potočnjak.

U prostorijama Muzeja primenjene umetnosti izlagali su Ljubomir Rajčević, slikar amater, krajem aprila, a posle njega Nikola Graovac, Vojislav Pecarski i Milić

Stanković. Septembra meseca izlagala je Katarina Bošovtović Ksenija Ilijević, novembra Nebojša Mitić. Narodni muzej je u toku leta i jeseni imao samo 2 izložbe — Plančić Juraja, Milana Milovanovića i Koste Miličevića sa izborom najboljih dela.

U izložbenom paviljonu u Masarikovoj ulici otvorena je 19. oktobra izložba likovnih umetnika iz Srbije — „Oktobarski salon“ u čast Dana oslobodenja Beograda, a u organizaciji Narodnog odbora grada Beograda i Moderne galerije. Na izložbi su dodeljene i nagrade. Nagrade za slikarstvo dobili su Milo Milunović i Ljubica Sokić, za grafiku Boško Karanović i Branko Miljuš, a za skulpturu Miša Popović.

Krajem avgusta u Pionirskom parku u Beogradu otvorena je već tradicionalna izložba vajarskih radova u pleneru.

Dom JNA imao je takodje nekoliko izložbi. Od 10—20. oktobra bila je izložba — Kopija fresaka Milovana Arsića — pod nazivom „Sopoćanske freske“. Ivan Radović je imao izložbu svojih slika iz perioda od 1919—1940 godine krajem oktobra.

NOVI SAD

U Galeriji Matice srpske otvorena je maja meseca izložba savremene srpske grafike, a u oktobru izložba srpskih srednjovekovnih fresaka iz kolekcije muzeja fresaka u Beogradu.

U Gradskoj izložbenoj sali imali su u oktobru izložbu France Godec, slikar iz Ljubljane, i Ekaterina Ristićev, vajar iz Beograda.

TITOGRAD

U Umjetničkom paviljonu u Titogradu krajem aprila bila je otvorena izložba li-

IN MEMORIAM

Peslednjih meseci, jugoslovenska likovna umetnost izgubila je nekoliko svojih istaknutih stvaralača.

Dvadeset prvog maja umro je u Štokholmu Branko Šotra, slikar; 19. juna u Šoštanju — Ivan Napotnik, vajar; 30. juna u Dolu kod Cetinja — Mirko Uzorinac, slikar; 14. avgusta u Splitu: Marin Studin, vajar; 13. oktobra u Lovranu — Rudolf Marčić, slikar i 29. oktobra u Beogradu — Sreten Stojanović, vajar.

SRETEN STOJANOVIC

umro 29. oktobra 1960.

Sreten Stojanović se u našoj savremenoj umetnosti pojavio odlučno u početku treće decenije ovog veka, u trenutku kada se već gasio život i stvaralačka sposobnost ranijih predstavnika. U četrdeset godina rada u Beogradu, njegovo delo po raznovrsnosti, bogatstvu i umetničkom dometu pretstavlja sa skulpturom Palavičinija, Stijovića i drugih nezamenljivi deo jugoslovenske skulpture. On joj je naglašeno dao snagu i robustnost, držeći stalni kontakt sa pretežno intimnom i lirska skulpturom Beograda u vreme njenih početaka u danas.

Njegova umetnička priroda deli se u času nastupa, i on celog svog života ostaje podređen velikom dvojstvu: u isto vreme on je graditelj velikih masa koje zadržavaju pokret unutrašnjim grčem i majstor malih intimnih figura. Međutim, kada se prilazi analizi njegovog dela, onda ima elemenata koje treba posebno osvetliti.

Djak Emila Antuana Burdela, on je usvojio nešto od njegove klasične konцепциje i zadržao je izmenjenu u toku svoga života po zakonu svog podneblja i svoje snažne prirode.

Svestan da u umetnosti osnovni pokretač mora biti prevazilažen nadjenih rešenja, on je jednu već izgradjenu konцепциju razbijao traženjem drugih, vodeći računa isključivo o likovnij čistoti dela. Ona čista, izvanredno skladna i u formi jednostavna „Glava prijatelja“ — 1922. godine delo je zrelog umetnika. Teško bi bilo četrdeset godina posle nastanka u uporedjenju sa avangardnim ostvarenjima danas zbrisati njenu aktuelnost. On ju je ostavio da zrači svojim mirom a stvorio je dela drugih izraženijih kvaliteta. U figurama dotakao je, verovatno nekom ranom slutnjom, Istok. U njegovom delu on se javlja povremeno sa tugom, setom i da-režljivošću. Portret, njegova posebna sklonost i ambicija najpotpunije karakterišu moć njegove koncentracije i sposobnost studije čoveka. U seriji koju je ostavio on je tražilac prirode ličnosti koja je stajala pred njim, svaki komad je ozbiljna studija karaktera.

kojih umetnika Bosne i Hercegovine, a odmah zatim u toku maja izložba likovnih umetnika Vojvodine. Krajem maja izlagali su slike i grafike Jovan Gruić i Darko Djurišić. U junu je bila otvorena izložba slike Mila Stankovića. Posle ove izložbe otvorena je izložba likovnih umetnika primenjene umetnosti Crne Gore. Poslednja izložba u proljetnoj sezoni bila je izložba Sava Radulovića, američkog slikara jugoslovenskog porekla. Uroš Tošković otvorio je svoju izložbu u Umjetničkom paviljonu početkom septembra. Grupa trojice koju sačinjavaju Prijč-Pilipović-Djurović otvorili su svoju izložbu 1. oktobra. U septembru je otvorena izložba udruženja likovnih umetnika Slovenije.

ČAČAK

U Čačku je otvorena prva izložba u Spomen Nadežde Petrović koja je rođena u ovom mestu. Izložba nosi naziv Memorijal Nadežde Petrović. Na izložbi su uveliča poznati likovni umetnici iz Srbije. Nagrade su dobili Marko Čelebonović, Milan Sribinović i Zoran Petrović.

SOKOLJE

U Skoplju je bilo nekoliko samostalnih izložbi. Dimovski Jovan izlagao je u avgustu, Petar Mazev i Kunoski Spase izlagali su u septembru, a posle njih Branko Kostovski, zatim Risto Lozanović i Dragutin Avramovski. Društvo likovnih umetnika Makedonije postavilo je septembra meseca izložbu grafika, a 11. oktobra otvorena je godišnja izložba Društva likovnih umetnika Makedonije.

Već je kazano da je on kod nas tvorac realističkog psihološkog portreta. Ovu karakteristiku treba shvatiti savremeno, da istorijska odredjivanja i pomeranja ne bi oštetila umetnika.

Tešnja ka monumentalnom vidljiva je u svim njegovim delima. U prvoj fazi rada ona je prisutna u portretu oca, u reljefima, u figuri „Rob“ i nekim drugim komadima. Posle 1945 godine, on direktno u novoj situaciji prilazi ostvarenju velikih porudžbina. Rezultati su ovde druge vrste, značajni po svom episkom karakteru i sigurnom zahvalu. Grupa partizana sa spomenika na Iriškom vencu, a specijalno ženska figura u toj grupi u svojoj strogosti, i „Ustanak“ reljef sa spomenika u Bosanskom Grahovu dokumenat su revolucije kojoj je on svedok i svojim delom ostvaritelj.

On je uštini, kao zakon svog stvaralaštva, postavio likovnu čistotu, a stvaralački razlog mu je uvek bio u najintimnijem ljudskom uzbudjenju. Zbog toga je kao pedagog postavljao zahtev: sagledati i stvoriti. Skoro trideset pet godine njegova uputstva je slušao jedan broj danas zrelih umetnika i onih koji su pre nekoliko godina započeli svoje studije. Nadam se da nema nikakve sumnje za konstataciju da je bio poštovac mlađih i radosni pratilac njihovog uspona.

Zivot, aktivnost, značaj i umetnički domet Sretena Stojanovića dovoljno su poznati. Njegove zasluge su mnogobrojne. On je kao umetnik, pedagog, kulturni i politički radnik delovao izvanredno pozitivno u meri koju dopušta odlučna vezanost za sopstveno delo i nepokolebljivost u traženju. I za nesporazume koji su postojali imao je sve slabosti, svu osetljivost i veličinu čoveka tako mu je protivteča nekolikim protestima bila u dušnim peganjanjima, retko vidljiva i javna. On je bio čovek jake prirode, ponekad teške reči, uporan u ostvarenju svojih zamisli i vrlo osetljiv. Nije mi poznato da li je to bilo jasno svima koji su o njemu raznim povodima razmišljali. Međutim, u povrljivim trenutcima mogao je da zažali sa gorčinom.

Desilo se da je posle sukoba u vreme formiranja grupe „Samostalnih“ morao da napusti Udruženje i mesto Predsednika Saveza likovnih umetnika Jugoslavije. Ovaj sukob je jedan od mogućih i skoro nužnih sukoba u našem životu i verovatno je da će sličnih sukoba biti i u budućem. Međutim, poučeni mnogim primerima verovatno je da ćemo kasnije bolje očuvati poštovanje za čoveka. On sam ostao je budan pratilac i saradnik svakog dobrog koraka i strasni borac za uspeh naše likovne umetnosti uopšte. Ne kažem da nije bilo stvari zbog kojih smo mu u toku života mogli staviti zamerku. Ali mi smo pred sobom imali čoveka a život je uslovjavao sve.

Sretena Stojanovića kao fizičke prisutne ličnosti u našem likovnom životu i medju

nama više nema. Ostao je deo njega koji će začinjavati mnogo misao, suprostavlji se mnogim ocenama i trajati u našoj kulturi. Ako smo u trenutku konstatacije njegove smrti i danas još uvek duboko potreseni njegovim nestankom moćićešmo kad prodju časovi žalosti, biti zahvalni čoveku koji je od svog prekinutog života stvorio nešto trajno i ubedljivo.

Stojan ČELIĆ

BRANKO ŠOTRA

umro 21. maja 1960.

U srcu i oku svom poneo je sliku Hercegovine, u kojoj je ponikao i stasao. Njoj se večito vraćao. Upio je u sebe lepotu jezika narodnog, koji je pevao o junastvu, pravdi i slobodi. Naučio je da ceni svetlost istine, da mrzi laž i izdaju. Shvatio je mudrost narodnu kao putokaz životni.

Potreba da bude celovit, jedinstven, odlučila je o njegovom životu. Nekako istovremeno, postao je čovek, umetnik, borac — u trenutku zrelosti, u vrtlogu novog sveta, u kome se našao sa dvadeset jednom godinom. Tada je svoju sudbinu vezao za Partiju, od koje se više nije odvajao.

Posle završenog školovanja na Umetničkoj školi, koje je sam sebi omogućio radeći i učeći istovremeno, krenuo je u školu života. Žedj za znanjem i radoznalost da pronikne u prirodu i čoveka dali su pečat celom njegovom biću čoveka-umetnika. Hrabrost, odlučnost i osećanje odgovornosti odlike su Šotre čoveka-borca.

Svim svojim žarom predao se radu u novoj sredini na Ohridskoj rezbarskoj umetničkoj školi, kao nastavnik crtanja. U uslovima veoma teškim za partizanski rad, našao je snage da dejstvuje na liniji borbe ne zapostavljujući ni svoj umetnički rad u školi.

Nenarodni režimi predratne Jugoslavije nisu bili ravnodušni prema njegovoj aktivnosti, i u više mahova su ga zatrivali. To ga je još više učvrstilo u uverenju da se borba mora do kraja voditi, i godina 1941. zatiče ga medju ustanicima. Te godine imao je spremljenu izložbu svojih radova, koju je na putu u Beograd zahvatilo bombardovanje, i dugogodišnji trud nestao je bez traga. Prošao je sve teškoće i iskušenje kroz koje se moralno proći u toku teške borbe za oslobođenje zemlje.

Uvek je bio prisutan umetnik, koji je sažima u sebi sve što je trebalo sačuvati od zaborava. Ali, umetnik se često povlačio iza borca, jer je u njemu živilo uverenje da bez slobode nema umetnosti ni lepote.

Sa puno stvaralačke vatre pregao je na rad u oslobođenoj zemlji. Ali stari san o umetničkom stvaranju još nije potpuno ostvarljiv. Nalazio se na mnogim dužnostima kao vojnik Revolucije. Pored niza partijskih i vojnih dužnosti koje je obavljao posle rata, i gde je pokazao vanredne sposobnosti orga-

nizatora, pokretač je i organizator mnogih umetničkih organizacija, Udruženja likovnih umetnika Srbije, Saveza likovnih umetnika Jugoslavije, osnivač je i prvi rektor Akademije primjenjenih umetnosti.

U vreme pune umetničke zrelosti i stvaračkog napona, čije je rezultate nedavno sa uspehom prikazao na svojoj samostalnoj izložbi, u trenutku kada smo očekivali nove plodove u crno-belom drvorezu, toj dubokoj isповesti jednog nemirnog istraživačkog duha, smrt ga je otrglala iznenada, prerano.

Kratka vest oglasila je smrt jednog čoveka — čoveka, umetnika, borca.

Objavljen je gubitak koji nosi prazninu.

Nandor GLID

MARIN STUDIN

umro 14. avgusta 1960.

Marin Studin je pripadao onoj generaciji umetnika koja je posle Prvog svetskog rata tražila nove umetničke puteve i nove odnose u društву.

Rodjen u Donjem Kaštelima 1895 god., Marian Studin se kao mladić upisuje u slikarsku školu Emanuela Vidovića u Splitu, a uči Prvog svetskog rata upisuje se na Umetničku akademiju u Zagrebu. Studije je nastavio u Beču, Minhenu i u Parizu kao Burdelov djak.

Marin Studin je živeo do prošlog rata u Beogradu, gde je radio kao profesor na Tehničkoj školi i na Akademiji za primjenjene umetnosti. Za vreme rata živi i radi u Splitu i pripada grupi umetnika koji su bili povezani sa Narodnooslobodilačkim pokretom.

IVAN NAPOTNIK

umro 19. juna 1960.

Ivan Napotnik rođen je 1888. godine u Šoštanju. Akademiju je studirao u Beču i Budimpešti, a zatim se vratio u svoje rodno mesto. Radio je portrete i arhitektonsku plastiku. Značajna su njegova dela u drvetu u kojima je oživljavao narodnu rezbarsku umetnost.

MIRKO UZURINAC

umro 30. juna 1960.

Mirko Uzurinac rođen je 1891 godine. Slikarstvo je studirao u Zagrebu na Likovnoj akademiji kod profesora Čikoša Bela-Sesije. Dugo godine radio je kao profesor crtanja u Zagrebu i na Rijeci. Kao slikar izraziti je realista. Često je putovao po evropskim likovnim centrima.

RUDOLF ERNEST MARČIĆ

umro 13. oktobra 1960.

Rudolf Ernest Marčić rođeo se 1882 u Litiji. Dugo godine bio je u pomorskoj službi. Jedan je od osnivača umetničkog života u Osjeku. Slika pejzaže sa mora i romantične marine. Njegova dela nalaze se većinom u inostranstvu, u Beču i Pragu.

U INOSTRANSTVU

U drugoj polovini ove godine održano je u inostranstvu niz kolektivnih ili samostalnih izložbi naših umetnika. Beležimo sve izložbe o kojima je Informativni centar mogao da dobije podatke.

U organizaciji Komisije za kulturne veze sa inostranstvom i američke Umetničke federacije prikazana je izložba Savremene jugoslovenske umetnosti u Sjedinjenim američkim državama. Izložba je organizovana u oktobra meseca prošle godine i do danas je obišla mnoge države i gradove Amerike. Ovoga meseca otvorena je Sent Luis u državi Illinois. Šesnaest slikara izložilo je pedeset ulja i tri tempere.

Na poziv Pikasovog muzeja iz Antiba — Francuska, Salon na Rijeci primenio je jednu veliku reprezentativnu izložbu jugoslovenske Savremene umetnosti. Meseca jula i avgusta bilo je izloženo u ovom muzeju sedamdeset eksponata — slika, skulptura, i tapiserija. Izlagalo je trideset jugoslovenskih umetnika: Kosta Angeli Radovani, Vojin Bakić, Janez Bernik, Ana Bešlić, Eugen Buktenica, Stojan Čelić, Boris Đogan, Dušan Đžamonja, Emerik Feješ, Ivan Generalić, Oton Gliha, Ljubo Ivančić, Krsta Hegedušić, Olga Jančić, Olga Jevrić, Albert Kinert, Eda Mrutić, Petar Mihailović, Ordan Petlevski, Zora Petrović, Zlatko Prica, Miodrag Protić, Mati Skurjeni, Petar Šmajčić, Mladen Srbinović, Miljenko Stančić, Drago Tršar, Mirko Virius, Lazar Vozarević, Lazar Vučaklija i Milica Zorić.

(Nastavak na 8. strani)

S A R A J E V O

U Sarajevu je bilo nekoliko samostalnih izložbi: samostalna izložba slikara Maše Živkovića bila je juna meseca, u septembru je izlagao Mirko Curić, u oktobru Stetić Rizah, a u novembru Radoslav Marković.

Z A G R E B

U Modernoj galeriji u Zagrebu održano je nekoliko većih izložbi, među kojima se izdvajaju izložba Savremenog indijskog slikarstva, Izložba britanskog akvarela, Izložba Jeronima Miša-a, a u Kabinetu grafike I Zagrebačka izložba grafike, na kojoj su učestvovali grafičari i iz drugih republika.

U ostalim salonima Zagreba održano je veoma mnogo pojedinačnih i grupnih izložaba.

Krajem aprila u Umetničkom paviljonu izlagao je Milan Konjović 49 ulja. Tokom maja, u čast 15-togodišnjice oslobođenja Zagreba, bila je otvorena izložba ULUH-a na kojoj je učestvovalo preko pedeset umetnika sa oko 70 eksponata. Šentetić Zlatko izlagao je 50 ulja u toku juna, a s jeseni, u septembru, održana je velika retrospektivna izložba Ljube Babića. Na ovaj izložbu bilo je izloženo preko 120 radova ovog poznatog umetnika.

U Salonu ULUH tokom proleća izlagao je desetuljak Sime Perić, u toku maja izlagali su vajari Belizar Bahorić i Stevan Luketić, a posle njih slikarka iz Engleske Jakšić-Brown Ana, koja je izložila 20 eksponata u tehniči ulja, pastela i gvaša, kao i desetak crteža. U julu je izlagao slovenački slikar Ferdo Majer, koji je zagrebačkoj publici prikazao 15 ulja i 8 monotypija. U septembru i oktobru otvorene su izložbe Cmelić Milana, slikara iz Beo-

grada, Ive Kalina, slikara iz Zagreba i Dajhrt Vere, vajarka iz Zagreba.

U Salonu LIKUM započeta je izložba crteža dece iz Zagreba, koja je održana u julu, a preko leta, u avgustu, imao je izložbu slikar iz Ljubljane Rudi Simčić. Zanimljiva izložba keramike otvorena je u oktobru meseca. Izlagala je keramičarka Šarić Jovan Ljerka.

Galerija suvremene umetnosti postavila je u aprilu izložbu Jančić Olge, vajarke iz Beograda. Jančić Olga je izložila blizu 30 skulptura. Početkom maja otvorena je izložba Zore Matić iz Rovinja, koja je izlagala ulja i crteže. Mila Citron, slikar iz SAD, na svojoj izložbi tokom juna izložila je ulja, monotypije, bakrorez i akvaforte. Preko leta, Galerija je postavila izložbu crteža kojima raspolaže, a u septembru je Zoran Mušić, slikar iz Pariza, izložio 27 eksponata.

R I J E K A

U Galeriji likovnih umetnosti na Rijeci tokom aprila meseca otvorena je izložba Ivana Generalića, slikara iz Hlebine. Izložba „Rijeka u očima slikara“ bila je otvorena u mesecu maju, a u julu i avgustu, u septembru, a krajem istog meseca Corneille iz Holandije. U oktobru je izlagao Miodrag Protić, slikar iz Beograda.

Na Korzu, u izložbenim prostorijama održana je izložba slikara Vlade Potocnjaka.

D U B R O R O U N I K

U Umetničkoj galeriji u Dubrovniku proleću izložba pod nazivom „Plavi salon“, koja treba da preraste u redovnu manifestaciju svake druge godine. Prva izložba obuhvatila je slikare koji već imaju svoje istorijsko mesto u našem slikarstvu. Predviđa se da će se 1962 godine postaviti izložba sa istom temom od savremenih likovnih umetnika iz cele zemlje. Oktobra meseca postavljena je izložba Henrika Mura.

rije Pregelj, Zoran Petrović, Mladen Srbinović, Miljenko Stančić, Lazar Vučaklija i Stane Kregar.

L J U B L J A N A

Jakopićev paviljon bio je domaćin nekoliko zanimljivih izložbi. U maju je postavljena retrospektivna izložba premilog slovenačkog umetnika Frančeta Pavlovića. U julu je priredjena izložba slikara Šarić Jovan Ljerka.

Galerija suvremene umetnosti postavila je izložbu Jančić Olge, vajarke iz Beograda. Jančić Olga je izložila blizu 30 skulptura. Početkom maja otvorena je izložba Zore Matić iz Rovinja, koja je izlagala ulja i crteže. Mila Citron, slikar iz SAD, na svojoj izložbi tokom juna, izložila je ulja, monotypije, bakrorez i akvaforte. Preko leta, Galerija je postavila izložbu crteža kojima raspolaže, a u septembru je Zoran Mušić, slikar iz Pariza, izložio 27 eksponata.

Z A D A R

U organizaciji Zadarske galerije postavljena je ove godine prvi put preko leta izložba pod nazivom „Plavi salon“, koja treba da preraste u redovnu manifestaciju svake druge godine. Prva izložba obuhvatila je slikare koji već imaju svoje istorijsko mesto u našem slikarstvu. Predviđa se da će se 1962 godine postaviti izložba sa istom temom od savremenih likovnih umetnika iz cele zemlje. Oktobra meseca postavljena je izložba Henrika Mura.

Povodom konkursa za umetničko oblikovanje zidnih površina u zgradi SIV-a

Početkom ove godine Uprava za izgradnju zgrade Saveznog izvršnog veća na Novom Beogradu raspisala je opšti anonimni konkurs za umetničko (slikarsko) oblikovanje zidnih površina u novoj zgradi SIV-a. Ovaj je konkurs objavljen u našoj dnevnoj štampi sa tim što su zainteresovani mogli da se upoznaju sa uslovima kod raspisivača.

Javni konkurs ovakvog značaja tako reći nisu ni postojali dosada i razumljivo je da je ovaj prvi značajniji konkurs za slikarska dela primljen medju našim slikarima zainteresovanim za monumentalno slikarstvo sa velikim zadovoljstvom i interesovanjem. Interes povećava i činjenica što je idejna i formalna problematika zadana konkursom veoma zanimljiva, zatim što je data velika sloboda u rešavanju postavljenih tema, nadalje znatne sume predviđene u fondu za nagrade, itd. Razume se, i značaj samog mesta je dovoljan razlog za mnoge darovite umetnike da se zainteresuju za ovaj konkurs.

No uprkos ovim momentima, nakon obelodanjenja uslova konkursa, pokazano interesovanje za konkurs opalo je medju slikarima i pretvorilo se u negodovanje. To nezadovoljstvo došlo je naročito do izražaja na Plenumu Udrženja likovnih umetnika Srbije koji je održan u junu ove godine. Po jednodušnoj oceni Plenuma, uslovi konkursa stavljuju u nejednak položaj učesnike konkursa te se zato mogu smatrati diskriminatorski. Plenum je postavio zahtev svom predstavniku u Izvršnom odboru Saveza da ovo pitanje stavi na dnevni red prvog Plenuma Izvršnog odbora i da se zauzme za preduzimanje odgovarajućih koraka.

Izvršni odbor Saveza je uvažio zahtev Plenuma ULUSA i uneo je pitanje razmatranja uslova konkursa u dnevni red prvog Plenuma Izvršnog odbora koji je održan 17 i 18. juna ove godine.

Posle svestranog rasmatranja, Izvršni odbor je doneo svoj stav po ovom pitanju i on glasi:

— Konkurs je raspisan kao opšti anonimni. Anonimnost konkursa je povredjena, jer su neki umetnici lično pozvani da učestvuju.

— Pozvanim umetnicima unapred je obezbedjen otkup radova. Ostali učesnici mogu konkurišati samo za dve nagrade koliko je predviđeno za svaku kompoziciju.

— Iako je raspisivac konkursa zatražio idejne skice u razmeri 1:5 i detalj u previdjenoj tehnici i materijalu 1:1, nije garantovano nikakvo obeštećenje za uloženi materijal i rad, ni za one radove koji ispunjavaju sve uslove konkursa i koji su na određenom umetničkom nivou. Po mišljenju Saveza, ovakvi uslovi odbili su mnoge zainteresovane umetnike i ovaj konkurs predstavlja primer loše postavljenog konkursa.

Izvršni odbor Saveza obratio se odgovornim faktorima sa jednom predstavkom, u kojoj je izložen stav Saveza po pitanju ovog konkursa. U tom aktu Savez je izložio svoje neslaganje sa uslovima konkursa, jer po njegovom mišljenju oni vredaju osnovni princip anonimnog konkursa. Savez je izrazio uverenje da se ovaj propust mogao popraviti ispravljanjem uslova konkursa. Da se ovakvi slučajevi ubuduće ne bi desili, Savez je predložio donošenje jednog pravilnika o konkursima za dela iz oblasti slikarstva, vajarstva i grafike. Taj Pravilnik treba da reguliše, po zamisli Izvršnog odbora, međusobne odnose raspisivača i učesnika konkursa.

Komisija za umetničko oblikovanje svečanog dela zgrade SIV-a u svom odgovoru na našu pretstavku izvestila je pismeno naš Savez o zaključku donetom 1. jula ove godine na sednici Komisije:

„Da ocenjivački sud može da otkupi još izvestan broj prispelih radova za koje oceni da predstavljaju umetnička ostvarenja koja mogu biti celishodno iskorisćena i za druge namene osim one predviđene konkursom.”

Savez je sa sadržinom ovog pisma upoznao sva udruženja.

N. G.

Izložbe u inostranstvu (nastavak sa 7. strane).

U organizaciji Komisije za kulturne veze sa inostranstvom, Moderna galerija iz Ljubljane pripremila je izložbu jugoslovenske grafike u Tokiju — Japan. Dvadeset i osam grafičara izložilo je jula meseca sto trideset grafičkih listova. Izlagali su: Kosta Angelji Radovani, Janez Bernik, Bogdan Borčić, Zlatko Bourek, Stojan Celić, Riko Debenjak, Marjan Detoni, Božidar Jakac, Alber Kinert, Jovan Kratohvil, Ferdinand Kulmer, Oto Logo, Vladomir Makuc, Miha Maleš, France Mihelič, Edo Murtić, Milivoj Nikolajević, Ankica, Oprešnik, Ordan Petloški, Marjan Pogačnik, Zlatko Prica, Josip Restek, Zlatko Slevc, Mladen Srbinović, Aleksandar Šivert, Ive Šubić, Lazar Vučaklija i Karel Zelenko.

Na XXX Bijenalnu, u Veneciji u jugoslovenskom pavilionu izlagala su dva umetnika, beogradski slikar Petar Lubarda i zagrebački vajar Dušan Džamonja.

Na bazi razmenе, Udrženje likovnih umetnosti Bosne i Hercegovine otvorilo je septembra meseca izložbu u Varšavi — Poljska. Dvadeset i pet bosanskih umetnika izložilo je pedeset i šest slika i četraest skulptura. Izlagali su: Aleksandar Boro, Bodroža Pero, Kršić Bogdan, Kulenović Hakić, Lah Ljubo, Likar Franjo, Lukovac Hamid, Mikulić Mario, Mišević Radenko, Mujezinović Ismet, Opić Ado, Ramić Afan, Resić Omer, Samardžić Bobo, Selmanović Behaudin, Subotić Branko, Stetić Rizah, Todorović Mica, Vojnović Vlado, Voljevica Mustafa, Baruh Berta, Grgić Zdenko, Kozić Azran, Koc ković Marjan, Krtić Petar i Ostojić Mirkko.

Jugoslavenski primitivi — „Hlebinska škola” — izlagali su septembra meseca u izlagali su u galeriji Palefe u Vuppertalu.

M. K.

Bibliografija izdanja o likovnoj umetnosti i umetnicima

- 1950—1959 Bibliografiju izradila Branka Stajić, bibliotekar Bibliografskog instituta FNRJ
1. CENNINI, CENNINO. *Traktat o slikarstvu*. — Fromaten: Rembrant. Beograd. Akademija likovnih umetnosti. 1950. Str. 51.
2. GAMULIN, GRGA. *Renesansa na sjeveru Europe. Nizozemska umjetnost 15 i 16 vijeka. Njemačka umjetnost 16 vijeka. Francuska umjetnost 16 vijeka*. Zagreb. Sveučilišna litografija. 1950. Strana 214.
3. JAKAC, BOŽIDAR. *Grafika*. Ljubljana. Moderna galerija. 1950. Str. 8 plus 111 sa 145 reprodukcijama.
4. MATKOVIĆ, MARIJAN. *Piter Bruegel*. Zagreb. „Zora”. 1950. Str. 35 plus 48 reprodukcija. Kolekcija: Biblioteka likovnih umetnosti.
5. MEDAKOVIC, DEJAN. *Beograd u starim gravirama*. Beograd. Muzej grada Beograda. 1950. Str. 6 plus 30 reprodukcija.
6. RODIN, AUGUSTE. *Umetnost*. Razgovori sa mojstrrom. Ljubljana. Slovenski knjižni zavod. 1947, 1948 i 1950. Str. 174 plus 16 priloga sa reprodukcijama.
7. SIMIĆ-MILOVANOVIĆ, ZORA. *Srpska umetnost novijeg doba*. Slikarstvo. Beograd. „Narodni univerzitet”. 1950. Str. 43 sa crtežima plus 78 sa reprodukcijama.
8. BRKIĆ, NEMANJA. 1951. *Tehnika likovne umetnosti*. Praktikum. Beograd. Akademija likovnih umetnosti. 1951. Str. 120 sa crtežima.
9. CANKAR, IZIDOR. *Zgodovina likovne umetnosti, v zahodni Evropi III del od leta 1940 do leta 1956. 2 snipič. Razvoj stila u severnih deželah*. Ljubljana. Slovenska matica. 1951. 211—468 sa 225 reprodukcijama. Prva sveska je izložba 1936. god.
10. CENNINI, CENNINO. *Traktat o slikarstvu Cennina Cenninija*. Druga sveska. Beograd. Akademija likovnih umetnosti. 1951. Str. 47.
11. CEVC, ANICA. *Fortunat Bergant. 1721—1769*. Monografija i katalog. Ljubljana. Narodna galerija. 1951. Str. 56 plus 42 priloga sa reprodukcijama.
12. DANIEL, OZMO. *Album crteža i grafike*. Predgovor napisao Vojko Dimitrijević. Sarajevo. „Svjetlost”. 1951. Str. 5 plus 23 reprodukcije.
13. DAUMIER, HONORE. *Reprodukcije*. Ulja, akvareli, crteži, litografije i obojene terakote. Predgovor: Ljubo Bavić. Zagreb. „Zora”. 1951. Str. XXVII sa skicama plus XLVIII sa reprodukcijama. Kolekcija: Biblioteka likovnih umetnosti.
14. GAMULIN, GRGA. *Visoka i kasna renesansa u Italiji*. Skripta. Zagreb. Sveučilišni komitet NO Hrvatske. 1951. Str. 316.
15. GOJMIĆ ANTUN KOS. (Album reprodukcija). Ljubljana. Moderna galerija. 1951. Str. 7 plus 33 priloga sa 65 reprodukcijama.
16. GORENC, MARCEL. *Račičeva grafika*. Grafičko-satički radovi Josipa Račića. Zagreb. „Zora”. 1951. Str. 59 — 18 sa reprodukcijama.
17. LIKOUNI SUET. *Arhitektura, slikarstvo, kiparstvo* u inostranstvu. Glavni i odgovorni urednik Lojze Gostiša. Ljubljana. Državna založba Slovenije. 1951. Str. 243.
18. REINACH, SALOMON. *Apolo. Opštih istorija likovnih umetnosti*. Beograd. Srpska književna zadruga. 1951. Str. 503 sa 636 slike.
19. TADIĆANOVIC, JELA. *Radovan. Portret katedrale u Trogiru*. Predgovor napisao Cvito Fisković. Zagreb. „Zora”. 1951. Str. XL sa reprodukcijama + 43 reprodukcije. Kolekcija: Biblioteka likovnih umetnosti.
20. TAINÉ, HIPPOLYTE. *Slikarstvo u Nizozemskoj*. Zagreb. „Mladost”. 1951. Str. 157 + XVI tabli sa 32 reprodukcije. Kolekcija: Izabrani eseji.
21. BOTKIN, THOMAS. *Slikarstvo i mlađe umetnosti*. Udrženje studenata Akademije likovnih umetnosti. 1952. Str. 179 + 12 priloga sa reprodukcijama. Kolekcija: Likovna biblioteka.
22. CASSOU, JEAN. *El Greco*. Zagreb. „Mladost”. 1952. Str. 43 + 26 priloga sa slikama i reprodukcijama. Kolekcija: Biblioteka izabranih eseja.
23. DURET, THEODORE. *Impresionisti*. Zagreb. „Mladost”. 1952. str. 156 + 33 reprodukcije. Kolekcija: Biblioteka izabranih eseja. Sa bibliografijom o impresionizmu i impresionistima.
24. FROMENTIN, EUGENE. *Stari majstori. Belgija-Holandija*. Novi Sad. Matica srpska. 1952. Str. 28 sa reprodukcijama. Kolekcija: Likovna umetnost.
25. IVANOVIC, LJUBA. *Crteži i grafika*. Predgovor: Otto Bihalji Merin. Beograd. Casopis „Jugoslavija”. 1952. Str. XXXI. sa reprodukcijama + 41 reprodukcija.
26. PRIJATELJ, DR. KRUNO. *Andrija Medulić Schiavone*. Zagreb. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti — Odjel za likovne umjetnosti i muziku. 1952. Str. 81 + 29 priloga sa reprodukcijama. Kolekcija: Mala biblioteka.
27. PRIJATELJ, DR. KRUNO. *Federiko Benković*. Zagreb. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti — Odjel za likovne umjetnosti i muzike. 1952. Str. 72 + 24 priloga sa reprodukcijama. Kolekcija: Mala biblioteka.
28. PRIJATELJ, DR. KRUNO. *Slikar Tripo Kokolja (1661—1718)*. Zagreb. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. 1952. Str. 26 + 22 priloga sa 43 reprodukcije.
29. TADIĆANOVIC, JELA i ... *Antikna skulptura u Hrvatskoj*. Zagreb. „Zora”. 1952. Str. 38 + 80 sa reprodukcijama. Kolekcija: Biblioteka likovnih umetnosti.
30. Savremena francuska umetnost. 62 reprodukcija sa izložbe u Jugoslaviji. 1952. Beograd. Ilustrovani list „Duga”.
31. STOJANOVIC, SRETEN. *O umetnosti i umetnicima*. Beograd. „Prosveta”. 1952. Str. 104 + 16 priloga sa reprodukcijama.
32. VENTURI, LIONELLO. *Od Giotta do Changella*. Zagreb. „Mladost”. 1952. Str. 242 + 53 reprodukcije. Kolekcija: Biblioteka izabranih eseja.
33. BABIĆ, LJUBO. *Francusko slikarstvo XIX stoljeća (od Davida do Matisse)*. Zagreb. Matica hrvatska. 1953. Str. 368 sa slikama + XXXVI tabli sa reprodukcijama. Sa bibliografijom.
34. BERENSON, BERNARD. *Venečijanski slikari*. Zagreb. „Mlanost”. 1953. Str. 97 + 17 priloga sa 32 reprodukcije. Kolekcija: Biblioteka izabranih eseja.
35. GAMULIN, GRGA. *Juraj Plančić. Život i djelo*. Zagreb. Matica hrvatska. 1953. str. 118 sa reprodukcijama + 23 priloga sa 67 reprodukcija. Kolekcija: Matica hrvatska. Povijest umjetnosti. Serija: „Naši umetnici”. Sa bibliografijom.
36. HUMBERT, AGNES. *David*. Slikar i član Konventa. Novi Sad. Matica srpska. 1953. Str. 160 sa ilustracijama. Kolekcija: Likovna umetnost.
37. KOLARIĆ, MIODRAG i ... *Pavel Durković kao portretista*. Beograd. Narodni muzej. 1953. Str. 28 + XX reprodukcija slike.
38. KOLARIĆ, MIODRAG. *Srpska grafika XVIII veka*. Beograd. Narodni muzej. 1953. Str. 28 + 2 priloga sa reprodukcijama.
39. LEONARDO DA VINCI. *Traktat o slikarstvu*. Beograd. „Kultura”. 1953. Str. 314 sa crtežima i slikama.
40. MESENEL, FRANCE. *Umetnost in kritika*. Ljubljana. Državna založba Slovenije. 1953. Str. 447 + 14 priloga sa faksimilom i slikama.
41. MIHA, MALES. *Makedonija*. Barvne monotipije, jedkanice, litografije, litogravure u lesorezi. Ljubljana. Moderna galerija. 1953. Str. 16 sa reprodukcijama + 49 reprodukcija.
42. MIRKOVIĆ, DR. LAZAR. *Teodor Kračun. Moler*. Zagreb. Novi Sad. Matica srpska. 1953. Str. 73 + XXVII tabli sa 31 reprodukcijom. Kolekcija: Matica srpska. Poseban izdanja Naučnog odeljenja. Sekcija za likovnu umetnost. 3.
- 43/60 *Pola vijeka jugoslovenskog slikarstva*. Zagreb. Moderna galerija. 1953. Str. LXXXIII + 200 sa reprodukcijama.
44. Savremeni beogradski umetnici. Redakcioni odbor: Sreten Stojanović, Milan Kašanin, Momčilo Stevanović. Biografije napisao Milan Kašanin. Beograd. „Prosveta”. MCMLII + 94 priloga sa reprodukcijama.
45. VASARI GIORGIO. *Zivot, Michelangelo Buonarroti, Firentinca slikara, kipara i graditelja*. Zagreb. „Mladost”. 1953. Str. 208 + 18 priloga sa 33 slike. Kolekcija: Biblioteka izabranih eseja.

INFORMATIVNI BILTEL

Centra za dokumentaciju i informacije Saveza likovnih umetnika Jugoslavije
Odgovorni urednik:

VOJIN STOJIC

Članovi redakcije:

BOGOMIL KARLAVARIS, MIRJANA KAČAREVIĆ i MILICA STEVANOVIĆ

Tehnički urednik:

ALEKSANDAR ŠIVERT

Adresa: Beograd, Terazije 26/II.
Tel. 21-871.
Stampa „FORUM” NOVI SAD